

TRE

industrien

NYHET

JOTUN INDUSTRI
LADY PURE NATURE

Alle beisfarger
tilgjengelig for
industriell
påføring!

FAGBLAD FOR TREBEARBEIDING, INNREDNING, MØBLER OG DESIGN — NR. 03/2024 · 56. ÅRGANG www.trenytt.no

Avslører ulovlig tømmerimport fra Russland

DUOFOR®

svalehaleplate

Fremtidens
brann- og lyd skille
mellom enheter

TIL-TAK AS

- innovasjon i praksis

Ny metode tar ulovlig tømmer

Russisk tømmer smugles til demokratiske land. En ny metode for å påvise hvor tømmeret kommer fra, har for første gang avslørt lovbrudd. (Illustrasjonsfoto: Colourbox)

Smugling fra Russland – eller tropisk regnskog som ikke burde vært felt i det hele tatt. Nå kan en ny metode avsløre ulovlig tømmer.

Av Georg Mathisen

Det første målet er å bekjempe ulovlig tømmereksport fra Russland og Belarus. – Bransjen mener at prisene holdes nede på grunn av russisk tømmer som kommer hit ulovlig, sier Jakub Truszkowski.

Han er biologiforsker på universitetet i Göteborg. Sammen med kollegene sine har han funnet frem til en helt ny analysemetode.

Smugler fra Russland

Ulovlig avvirkning og ulovlig handel med tømmer og treprodukter er gammelt nytt. Rundt i verden truer det viktige økosystemer.

– Spørsmålet ble enda mer akutt etter den russiske fullskalainvasjonen i Ukraina i fjor. Russisk tømmer fortsetter å bli eksportert til EU og USA til tross for at det er innført sanksjoner. Det skjer ved at opprinnelsen til tømmeret skjules. Den illegale tømmereksporten er med på å finansiere Russlands krig, ifølge Truszkowski.

Han kjenner foreløpig ikke til at det er tatt russisk tømmer i Norge. – Men det ville ikke vært overraskende. Jeg har hørt fra svenske selskaper som mistenker at prisene holdes lave på grunn av russisk tømmer, sier han.

Ekstrem import

I Tyskland og Polen er problemet større. Nettavisen Money.pl forteller hvordan Polen importerte 23.000 kubikkmeter finer fra Kasakhstan i første kvartal 2023. Problemet er bare at finerproduksjonen i Kasakhstan lå på under 20.000 kubikkmeter i hele 2022. Latvia og Litauen så en lignende utvikling.

– Det kan antas med høy sannsynlighet at finer som importeres til EU-land fra Kasakhstan, ikke kommer fra dette markedet, sier analytikere i banken PKO BP til nettavisen.

Også fra Tyrkia importeres det store mengder finer som påstås å egentlig komme fra Russland.

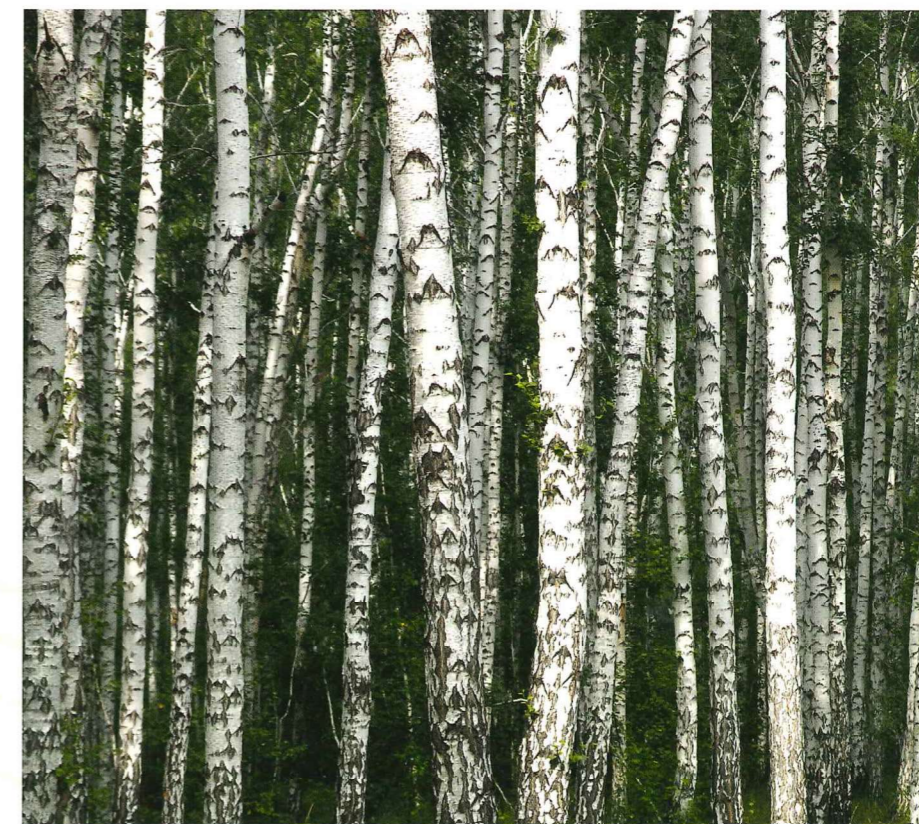
Kjemisk forskjell

Jakub Truszkowski er en del av det internasjonale samarbeidet World Forest ID. Der har forskerne klart å gi tømmeret sin egen kjemiske opprinnelsesmerking.

Et tre påvirkes av omgivelsene det vokser i. Og da handler det om mer enn de

Jakub Truszkowski, som forsker på beregningsbiologi i Göteborg, har ledet arbeidet med å utvikle den nye analysemetoden. (Foto: Johnie Clayton)

Polen importerte mer bjørkefiner fra Kasakhstan enn Kasakhstan produserer i løpet av et år, og importen fra det sentralasiatiske landet øker også i andre EU-land. Men trolig kommer den fra helt andre steder. (Foto: Colourbox)

Forskerne samlet inn treprøver i elleve østeuropeiske land. (Foto: Victor Deklerck)

forskjellene som bransjen allerede er bevisst på og drar nytte av fordi de gir forskjellige egenskaper til råvaren:

Jordsmonn, miljøforurensning og klima setter kjemiske stempeler i trevirket. Det er dette forskerne utnytter. Å finne ut av det krever først en stor innsamling av referansemateriale. Så kan de bruke maskinlæring til å avgjøre om tømmeret kommer fra det området det påstås.

Stadig bedre

– Vi samlet inn 900 treprøver fra elleve østeuropeiske land, blant dem Belarus og Russland. Vi valgte eik, bjørk, furu og bøk, som alle er viktige i tømmerhandelen. Gjennom å analysere og sammenligne isotopkvotene i virket og innholdet av 15 ulike sporstoffer, så kan vi angi vekstplassen innenfor 200 kilometers radius, sier Jakub Truszkowski.

Studien som han har publisert nå, førte til en omfattende database over østeuropeisk tømmer. Den er skreddersydd for produkter som er underlagt sanksjoner etter invasjonen av Ukraina.

– Selve metoden må forfines for at vi skal kunne øke sikkerheten og nøyaktigheten enda mer. Den er under utvikling. Den blir bedre jo mer data vi får, sier Truszkowski.

Også opprinnelsesmerking

Han forteller at metoden også kan brukes til en viss grad for den som vil opprinnelsesmerke produktene sine, men foreløpig er den ikke nøyaktig nok til å brukes for den

som vil skrive for eksempel at «alt treet i dette kjøkkenet kommer fra Telemark»:

– Vi kan skille mellom regioner hvis de er langt nok fra hverandre. Når vi ser på dataene i denne studien, kan vi vanligvis skille det nordlige Finland fra det sørlige Finland, og noen ganger fra forskjellige deler av det sørlige Finland, sier han. Foreløpig har forskerne altså sett på land lenger øst og ikke hatt med prøver fra Norge i arbeidet.

– EUs nye regler mot avskoging kommer til å kreve mer presis informasjon om opprinnelse. Det er svært gode nyheter for

tømmersporing. Men det vil alltid være vanskelig å skille mellom naboregioner: Trær som har vokst rett på den ene siden av grensen, vil ikke være mulige å skille fra trær som har vokst rett på den andre siden. Derfor kommer vi aldri til å få til 100 prosent nøyaktighet, understreker Truszkowski.

Avslørte skurkene

Metoden har allerede avslørt de første ulovlighetene. De belgiske miljømyndighetene har funnet mange tonn russisk tre som har kommet inn til landet til tross for boikotten av Russland. – Dette er påvist for første gang gjennom en isotopanalyse av importert tre, skriver avisen De Tijd.

Selv om forskerne har begynt med å se på ulovlig import fra Russland, så er metoden deres anvendbar over hele verden.

– Mer enn halvparten av avvirkingen av tropiske treslag er ulovlig. Det er viktig å beskytte skoger med høy biodiversitet fra ulovlig avvirking. Dette kan vi bekjempe når vi kan spore opprinnelsen til tømmeret, sier Jakub Truszkowski.

Metoden kan for eksempel finne frem til at trærne har vokst her på russiskokkuperte Krim. (Foto: Colourbox)